

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ
مَا أَنَا بِهِ شَاهِدٌ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکز

دانشکده مدیریت، گروه مدیریت دولتی

پایان نامه برای ۰۱ دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.Sc)

گرایش: مدیریت تحول

عنوان:

شناسایی، رتبه بندی و تاثیر شاخص های فناوری های نوین اطلاعاتی بر چابکی سازمانی

(مطالعه موردی فرماندهی مرزبانی ناجا از سال ۸۸-۹۳)

استاد راهنما:

دکتر قاسمعلی بازآیی

پژوهشگر:

علی بزرگ

بهمن ماه ۱۳۹۳

لقد حکم به مادر عزیزم

که هرچه دارم از آن اوست ، باشد که ذره ای از
پ

زحماتش جبران کردد .

سپاسگزاری

در این قسمت جادار دازگلیه بی دست اندر کاران به ویژه جناب آقا^تی
مهندس ابوالفضل راستکو، جناب آقا^تی محمدی نوری که مارا در به ثمر رساندن
این پایان نامه یاری دادند صمیمانه سپاسگزاری نایم و از خداوند منان برای آنها
آرزوی توفیق و تعالی را نزیرخواستارم.

علی بزرگ

بسمه تعالیٰ

در تاریخ : ۱۳۹۳/۱۱/۲۵

دانشجوی کارشناسی ارشد آقای
علی بزرگ نویزده بحروف نوزده و نیم با نمره ۱۹.۵ دفاع نموده و با نمره ۱۹.۵
مورد تصویب قرار گرفت .
امضاء استاد راهنما

کد شناسایی پایان نامه : ۱۰۱۲۱۲۱۰۹۲۱۳۱۸	کد واحد : ۱۰۱	نام واحد دانشگاهی : تهران مرکزی
عنوان پایان نامه : شناسایی ، رتبه بندی و تاثیر شاخص های فناوری های نوین اطلاعاتی بر چابکی سازمانی (مطالعه موردی فرماندهی مرزبانی ناجا از سال ۸۸-۹۳)		
استاد / استادان راهنما : جناب آقای دکتر قاسمعلی بازآیی استاد / استادان مشاور :		
تاریخ شروع پایان نامه : ۱۳۹۳/۰۶/۰۱	نام و نام خانوادگی دانشجو : علی بزرگ	
تاریخ اتمام پایان نامه : ۱۳۹۳/۱۱/۲۰	شماره دانشجویی : ۹۱۱۰۶۱۷۱۰	رشته تحصیلی : مدیریت دولتی - مدیریت تحول
<p>چکیده پایان نامه (شامل خلاصه ، اهداف ، روش های اجرا و نتایج بدست آمده) :</p> <p>زمینه: سازمانهای امروز با تغییرات سریع و غیر قابل پیش‌بینی روبرو هستند و باید برای بقا و حفظ موقعیت خود با این تغییرات همگام شده و شکل‌های متفاوتی از گذشته به خود گیرند. چابکی سازمانی مفهومی جدید است که مطلوب‌ترین حالت سازمانی را با توجه به تحولات موجود دربر دارد. سازمان‌های چابک، نیازمند سیستم‌های اطلاعاتی و ارتباطی پیشرفته و انعطاف‌پذیری هستند که هم جریان روان و مطمئن اطلاعات را با توجه به مشکلات تضمین کند و هم قابلیت انطباق با شرایط متغیر را داشته باشد. در واقع، چابکی، به عنوان پارادایم جدیدی برای مهندسی سازمانها و بنگاه‌های رقابتی است.</p> <p>به عبارتی می‌توان گفت که: رویکردها و راه حل‌های گذشته دیگر قابلیت و توانایی خود برای رویارویی با چالش‌های سازمانی و محیط بیرونی را از دست داده‌اند؛ یا بهتر است با رویکردها و دیدگاه‌های جدیدی جایگزین شوند.</p> <p>هدف تحقیق : با توجه به اهمیت موضوع؛ تحقیق حاضر با هدف بررسی شناخت تأثیر فناوری نوین اطلاعاتی بر چابکی سازمانی در فرماندهی مرزبانی ناجا و با طرح دو سوال که ((شاخص های فناوری های نوین در فرماندهی مرزبانی ناجا کدامند؟ شاخص های فناوری های نوین اطلاعاتی در فرماندهی مرزبانی تا چه میزان بر چابکی سازمانی تأثیر دارند؟)) به بررسی موضوع پرداخته شده است.</p>		

نظر استاد راهنما برای چاپ در پژوهش نامه دانشگاه	مناسب است ☒	تاریخ و امضاء ☐
مناسب نیست ☐		

فهرست مطالب

۱	چکیده:
۲	فصل اول : کلیات تحقیق.
۳	۱-۱- مقدمه.
۳	۱-۲- بیان مسأله.
۵	۱-۳- ضرورت تحقیق.
۸	۱-۴- اهداف تحقیق.....
۸	۱-۴-۱) اهداف اصلی تحقیق.
۸	۱-۴-۲) اهداف فرعی تحقیق.
۸	۱-۵- سؤال های تحقیق.
۸	۱-۵-۱- سؤال های اصلی تحقیق.
۹	۱-۵-۲- سؤال های فرعی تحقیق.
۹	۱-۶- فرضیه های تحقیق.
۹	۱-۶-۱- فرضیه های اصلی تحقیق.
۹	۱-۶-۲- فرضیه های فرعی تحقیق.
۱۰	۱-۷- محدوده مورد مطالعه و مقطع زمانی.
۱۰	۱-۸- سازماندهی تحقیق.
۱۰	۱-۹- مفاهیم و اصطلاحات.
۱۰	۱-۹-۱- فناوری اطلاعات:
۱۱	۱-۹-۲- چابکی(AGILITY)
۱۳	فصل دوم : مبانی نظری و پیشینه تحقیق.
۱۴	مقدمه
۱۵	۱-۲ ادبیات.
۱۷	۲-۲ تعاریف:
۱۷	۱-۲-۲- فناوری اطلاعات:
۱۸	۲-۲-۲- شکاف دیجیتالی:
۱۸	۲-۲-۳- باندهای جنایتکار و متجاوز(اشرار):
۱۸	۳-۲-۳- پارادایم چابکی:

۱۸	۱-۳-۲- تغییرات محیطی، عامل اصلی نیاز به چابکی.....
۱۹	۲-۳-۲- تعریفهای مفهوم چابکی.....
۲۱	۲-۳-۲- سیر ظهور و پیدایی مفهوم چابکی.....
۲۱	۴-۳-۲- قابلیت‌های کلیدی چابکی در سازمان.....
۲۲	۵-۳-۲- مضامین کلیدی در مفهوم چابکی.....
۲۲	۱-۵-۳-۲- مدیریت شایستگی‌های کلیدی.....
۲۲	۲-۵-۳-۲- سازمان مجازی .....
۲۳	۳-۵-۳-۲- قابلیت تجدید ساختار.....
۲۳	۴-۵-۳-۲- سازمان دانش محور:.....
۲۳	۴-۲- اطلاعات و دانش .....
۲۴	۱-۴-۲ فناوری اطلاعات و ارتباطات.....
۲۴	۲-۴-۲- فناوری اطلاعات و ارتباطات.....
۲۴	۵-۲- زیر ساخت اطلاعات (II).....
۲۵	۶-۲- فن آوری اطلاعات (IT).....
۲۶	۷-۲- کاربردهای اطلاعات (IA) .....
۲۷	فصل سوم : روش اجرای تحقیق.....
۲۸	۱-۳- روش تحقیق.....
۲۸	۲-۱-۳- روش و ابزار گردآوری اطلاعات :.....
۲۸	۳-۱-۳- جامعه آماری و تعداد نمونه(در صورت لزوم) :.....
۲۸	۴-۱-۳- روش نمونه گیری :.....
۲۹	۵-۱-۳- روش‌های تجزیه و تحلیل اطلاعات : .....
۲۹	۲-۳- بار عاملی.....
۲۹	۳-۳- ضریب مسیر .....
۲۹	۴-۴- آزمون مدل اندازه‌گیری در روش حداقل مربعات جزئی.....
۳۰	۵-۳- بررسی پایایی:.....
۳۴	۶-۳- بررسی روایی:.....
۳۷	فصل چهارم : تجزیه و تحلیل داده ها و اطلاعات.....
۳۸	۱-۴- جنسیت.....
۳۹	۲-۴- سن.....
۴۰	۳-۴- میزان تحصیلات :.....
۴۱	۴-۴- سمت:.....
۴۲	۵-۴- سابقه کار در سازمان:.....

۴۳	..... ۶- محل خدمت:
۴۴	..... توصیف متغیرها:
۴۵	..... ب) آمار استنباطی و آزمون فرضیه‌ها
۴۶	..... بررسی فرضیه‌ها:
۴۶	..... فرضیه اصلی:
۴۶	..... رگرسیون خطی چندگانه:
۴۷	..... برآش مدل رگرسیونی
۵۰	..... رگرسیون و مدل سازی به روش حداقل مربعات جزئی (PARTIAL LEAST SQUARE)
۵۴	..... آزمون فریدمن (رتبه‌بندی متغیرها):
۵۴	..... بررسی فرضیه اصلی از دیدگاه فرماندهان مرزبانی ناجا:
۵۵	..... فرضیه فرعی (۱):
۵۷	..... بررسی فرضیه فرعی (۱) از دیدگاه فرماندهان مرزبانی ناجا:
۵۸	..... فرضیه فرعی (۲):
۵۹	..... بررسی فرضیه فرعی (۲) از نظر فرماندهان مرزبانی ناجا:
۶۰	..... فرضیه فرعی (۳):
۶۲	..... بررسی فرضیه فرعی (۳) از دیدگاه فرماندهان مرزبانی ناجا:
۶۳	..... فرضیه اصلی (۴):
۶۵	..... بررسی فرضیه فرعی (۴) از دیدگاه فرماندهان مرزبانی ناجا:
۶۶	..... فصل پنجم : نتیجه گیری ، پیشنهادات و محدودیت های تحقیق
۶۷	..... ۱- بحث و نتیجه گیری:
۶۸	..... ۱-۱- مفهوم سیستم‌های یکپارچه
۶۹	..... ۱-۲- یکپارچگی جامع سیستم ها
۶۹	..... ساختار سیستم اطلاعات جامع
۷۳	..... ۲- ارائه پیشنهادات:
۷۴	..... ۳- یافته های محقق
۷۵	..... ۴- محدودیت و تنگناهای تحقیق
۷۶	..... فصل ششم : پیوست ها و ضمائم
۷۷	..... پرسشنامه ها
۸۲	..... فرضیه اصلی:
۸۳	..... فرضیه اصلی از دیدگاه فرماندهان مرزبانی ناجا:

۸۳	فرضیه فرعی (۱):
۸۴	فرضیه فرعی (۱) از دیدگاه فرماندهان مرزبانی ناجا:
۸۵	فرضیه فرعی (۲):
۸۶	فرضیه فرعی (۲) از دیدگاه فرماندهان مرزبانی ناجا:
۸۷	فرضیه فرعی (۳):
۸۸	فرضیه فرعی (۳) از دیدگاه فرماندهان مرزبانی ناجا:
۸۹	فرضیه فرعی (۴):
۹۰	فرضیه فرعی ۴ از دیدگاه فرماندهان مرزبانی ناجا:
۹۲	فهرست منابع و مأخذ:
۹۵	ABSTRACT

فهرست جداول

جدول ۱-۱: زیرساخت فناوری اطلاعات در مرزها	۱۶
جدول ۱-۲ بررسی پایایی	۳۱
جدول ۲-۲: پایایی ترکیبی	۳۲
جدول ۳-۳: پایایی ترکیبی	۳۳
جدول ۴-۴: بار تقاطعی هر متغیر آشکار یا گویه بر سازه خود و بر دیگر سازهها	۳۴
جدول ۵-۵: همبستگی بین متغیرهای پنهان	۳۵
جدول ۶-۳	۳۵
جدول ۷-۱: تفکیک جنسیت نمونه آماری	۳۸
جدول ۷-۲: تفکیک سنی نمونه آماری	۳۹
جدول ۷-۳: تفکیک میزان تحصیلات نمونه آماری	۴۰
جدول ۷-۴: تفکیک سمت نمونه آماری	۴۱
جدول ۷-۵: تفکیک سابقه کار در سازمان نمونه آماری	۴۲
جدول ۷-۶: تفکیک سابقه کار در سازمان نمونه آماری	۴۳
جدول ۷-۷: شاخص های مرکزی و پراکندگی	۴۴
جدول ۷-۸: بررسی نرمال بودن داده ها	۴۶
جدول ۷-۹: شاخص های کفايت مدل	۴۸
جدول ۷-۱۰: خروجی حاصل از آزمون تحلیل واریانس در بررسی رابطه بین متغیرهای مستقل ووابسته مورد بررسی	۴۸
جدول ۷-۱۱: مقدار ضرایب در آزمون رگرسیون به منظور بیان معادله رگرسیون بین متغیرهای وابسته و مستقل مورد بررسی	۴۹
جدول ۷-۱۲: تاثیرات شاخص های فناوریهای نوین اطلاعاتی بر چابکی سازمان	۵۳
جدول ۷-۱۳: رتبه‌بندی متغیرها با استفاده از آزمون فریدمن	۵۴
جدول ۷-۱۴: تاثیرات شاخص های فناوریهای نوین اطلاعاتی بر چابکی سازمان از دیدگاه فرماندهان	۵۵
جدول ۷-۱۵: تاثیرات شاخص های فناوریهای نوین اطلاعاتی بر سرعت	۵۷
جدول ۷-۱۶: تاثیرات شاخص های فناوریهای نوین اطلاعاتی بر سرعت از دیدگاه فرماندهان	۵۸

.....	جدول ۴-۱۵: تاثیرات شاخص های فناوریهای نوین اطلاعاتی بر شایستگی	۵۹
.....	جدول ۴-۱۶: تاثیرات شاخص های فناوریهای نوین اطلاعاتی از دیدگاه فرماندهان	۶۰
.....	جدول ۴-۱۷: تاثیرات شاخص های فناوریهای نوین اطلاعاتی بر انعطاف پذیری	۶۲
.....	جدول ۴-۱۸: تاثیرات شاخص های فناوریهای نوین اطلاعاتی از دیدگاه فرماندهان	۶۳
.....	جدول ۴-۱۸: تاثیرات شاخص های فناوریهای نوین اطلاعاتی بر انعطاف پذیری	۶۴
.....	جدول ۴-۱۸: تاثیرات شاخص های فناوریهای نوین اطلاعاتی بر پاسخگویی از دیدگاه فرماندهان	۶۵

فهرست نمودار ها

۳۲	نمودار ۳-۱: بررسی پایایی.....
۳۳	نمودار ۳-۱
۳۹	نمودار ۴-۱ : تفکیک جنسیت نمونه آماری.....
۳۹	جدول ۴-۲ : تفکیک سنی نمونه آماری.....
۴۰	نمودار ۴-۲: تفکیک سنی نمونه آماری.....
۴۱	نمودار ۴-۳: تفکیک میزان تحصیلات نمونه آماری.....
۴۲	نمودار ۴-۴: تفکیک سمت نمونه آماری.....
۴۳	نمودار ۴-۵: تفکیک سابقه کار در سازمان نمونه آماری.....
۴۴	نمودار ۴-۶: تفکیک محل خدمت در سازمان نمونه آماری.....

فهرست اشکال

..... شکل ۴-۱: مدل نظری فرضیه اصلی	۵۲
..... شکل ۴-۲: بارهای عاملی و ضرایب مسیر بعد اجرای روش حداقل مربعات جزئی	۵۳
..... شکل ۴-۳: ضرایب مسیر بهدست آمده از اجرای روش حداقل مربعات جرئی برای فرضیه اصلی	۵۵
..... شکل ۴-۴: مدل نظری فرضیه فرعی (۱)	۵۶
..... شکل ۴-۵: ضرایب مسیر بهدست آمده از اجرای روش حداقل مربعات جرئی برای فرضیه فرعی (۱)	۵۶
..... شکل ۴-۶: ضرایب مسیر بهدست آمده از اجرای روش حداقل مربعات جرئی برای فرضیه فرعی (۱) از دیدگاه فرماندهان	۵۷
..... شکل ۴-۷: مدل نظری برای فرضیه فرعی (۲)	۵۸
..... شکل ۴-۸: ضرایب مسیر بهدست آمده از اجرای روش حداقل مربعات جرئی برای فرضیه فرعی (۲)	۵۹
..... شکل ۴-۹: ضرایب مسیر بهدست آمده از اجرای روش حداقل مربعات جرئی برای فرضیه فرعی (۲) از دیدگاه فرماندهان	۶۰
..... شکل ۴-۱۰: مدل نظری برای فرضیه فرعی (۳)	۶۱
..... شکل ۴-۱۱: ضرایب مسیر بهدست آمده از اجرای روش حداقل مربعات جرئی برای فرضیه فرعی (۳)	۶۱
..... شکل ۴-۱۲: ضرایب مسیر بهدست آمده از اجرای روش حداقل مربعات جرئی برای فرضیه فرعی (۳) از دیدگاه فرماندهان	۶۲
..... شکل ۴-۱۳: مدل نظری برای فرضیه فرعی (۴)	۶۳
..... شکل ۴-۱۴: ضرایب مسیر بهدست آمده از اجرای روش حداقل مربعات جرئی برای فرضیه فرعی (۴)	۶۴
..... شکل ۴-۱۵: ضرایب مسیر بهدست آمده از اجرای روش حداقل مربعات جرئی برای فرضیه فرعی (۴) از دیدگاه فرماندهان	۶۵

چکیده :

زمینه: سازمانهای امروز با تغییرات سریع و غیر قابل پیش‌بینی روبرو هستند و باید برای بقا و حفظ موقعیت خود با این تغییرات همگام شده و شکل‌های متفاوتی از گذشته به خود گیرند. چابکی سازمانی مفهومی جدید است که مطلوبترین حالت سازمانی را با توجه به تحولات موجود دربر دارد. سازمان‌های چابک، نیازمند سیستم‌های اطلاعاتی و ارتباطی پیشرفته و انعطاف‌پذیری هستند که هم جریان روان و مطمئن اطلاعات را با توجه به مشکلات تضمین کند و هم قابلیت انطباق با شرایط متغیر را داشته باشد. در واقع، چابکی، به عنوان پارادایم جدیدی برای مهندسی سازمانها و بنگاههای رقابتی است.

به عبارتی می‌توان گفت که: رویکردها و راه حل‌های گذشته دیگر قابلیت و توانایی خود برای رویارویی با چالشهای سازمانی و محیط بیرونی را از دست داده‌اند؛ یا بهتر است با رویکردها و دیدگاههای جدیدی جایگزین شوند.

هدف تحقیق : با توجه به اهمیت موضوع؛ تحقیق حاضر با هدف بررسی شناخت تأثیر فناوری نوین اطلاعاتی بر چابکی سازمانی در فرماندهی مرزبانی ناجا و با طرح دو سوال که ((شانصهای فناوری‌های نوین در فرماندهی مرزبانی ناجا کدامند؟ شانصهای فناوری‌های نوین اطلاعاتی در فرماندهی مرزبانی تا چه میزان بر چابکی سازمانی تأثیر دارند؟)) به بررسی موضوع پرداخته شده است.

روش تحقیق : از نوع توصیفی - تحلیلی و ابزار گردآوری اطلاعات از روش اسنادی و مطالعه منابع کتابخانه‌ای، و بصورت پیمایشی می‌باشد

یافته‌ها و نتایج : اولویت بندی عوامل اثر گذار بر چابکی سازمان نشان داد ، سیستم‌های جامع از نظر افراد مورد مصاحبه از اهمیت زیادی بر چابکی سازمان برخوردار بوده و اینترنت و اینترنت ، درگاههای بیسیم و پایگاه داده‌ها در رتبه‌های بعدی قرار داشت .

واژگان کلیدی: فناوری‌های نوین ، چابکی سازمانی ، فرماندهی مرزبانی ناجا ، فناوری اطلاعات ،

فصل اول :

کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه

در دنیای امروز و عصری که از آن به عنوان عصر «انقلاب در اطلاعات» نام می‌برند، «کسب داده‌ها و اطلاعات بهینه»، «سامان دهی» و از همه مهم‌تر «پردازش اطلاعات» نقشی مهم در حیات امنیتی، اقتصادی و فرهنگی جوامع ایفا می‌نماید (حسن زاده، ۱۳۸۵: ۱۴۱). این امر، ضرورت‌های زیر را مطرح می‌سازد:

۱. دسترسی به تجهیزات فناوری اطلاعاتی؛
  ۲. توأم‌نده‌سازی قابلیت‌های موجود از طریق امکان سنجی‌ها؛ و از همه مهم‌تر؛
  ۳. تحلیل اطلاعات؛ آن هم اطلاعاتی که به طور مستقل و در تجمعی با گزینه‌های دیگر اطلاعاتی، بالاترین ظرفیت تحلیل را در بطن خود داشته باشدند
- در قانون نیروی انتظامی مصوب ۱۳۷۰ یکی از وظایف مهم این نیرو حراست از مرزهای باشد که توسط مرزبانی این ماموریت صورت می‌گیرد (زنگی، ۱۳۹۲: ۶۸). برخورداری مناسب و به روز از بسترها و فرآیندهای فناوری اطلاعات در راهبردهای کنترل مرزها یکی از ابزارهای موفقیت این نیرو به شمار می‌رود. به عبارت دیگر هرچقدر بتوان فاصله بهره برداری از فناوری اطلاعات با نقطه مقابل خود کاهش دهیم در روند موفقیت تاثیر گذار خواهد بود. بررسی ضریب نفوذ فناوری اطلاعات در کنترل مرزهای کشور از دهه ۱۳۷۰ با ادغام نیروهای مسلح شکل تازه‌ای به خود گرفته و ضرورت بهره گیری از ابزارهای فناوری اطلاعات بیش از پیش نمایان گردیده است.

۱-۲- بیان مسئله.

سازمانهای امروز با تغییرات سریع و غیر قابل پیش‌بینی روبرو هستند و باید برای بقا و حفظ موقعیت خود با این تغییرات همگام شده و شکل‌های متفاوتی از گذشته به خود گیرند. چابکی سازمانی مفهومی جدید است که مطلوب‌ترین حالت سازمانی را با توجه به تحولات موجود دربر دارد. «سازمان‌های چابک، نیازمند سیستم‌های اطلاعاتی و ارتباطی پیشرفته و انعطاف‌پذیری هستند که هم

جريان روان و مطمئن اطلاعات را با توجه به مشکلات تصمین کند و هم قابلیت انطباق با شرایط متغیر را داشته باشد» (ملحسینی و مصطفوی، ۱۳۸۶: ۲۳۲).

توانایی یک شرکت برای پاسخ به چالش‌های رقابتی و پایداری آن در مزیت رقابتی یک عنصر کلیدی برای موفقیت در فضای رقابتی امروز است (منوریان و ناصری، ۱۳۸۸: ۶۸). چابکی به صورت "توانایی غلبه بر چالش‌های غیرمنتظره برای نجات از تهدیدات بی سابقه‌ی شرایط کسب و کار و همچنین کسب مزیت از تغییرات بعنوان موقعیت‌ها" تعریف شده است (شریفی و زنگ^۱، ۲۰۰۱: ۳۹) توانایی پاسخگویی سریع به تغییرات بازار چابکی نامیده می‌شود که امروزه بقای بنگاه‌ها تلقی می‌شود. چابکی به عنوان پارادایم نوین تولید برای مقابله با چنین شرایطی توسط پژوهشگران آیاکوکا (۱۹۹۱) ارائه شد. چابکی، توانایی سازمان برای تطبیق با تغییرات و شناسایی و بهره‌گیری مؤثر از فرصت‌هایی است که در اثر تغییر به وجود می‌آید (جاکسون و جوهانسون^۲، ۲۰۰۳: ۴۸۶).

در مدل‌های مختلف ارائه شده از چابکی سه بخش اصلی محرک‌ها، توانمند سازها و توانمندی‌های چابکی به چشم می‌خورد. یکی از توانمند سازهای چابکی، فناوری‌های نوین اطلاعاتی است که به معنای درجه‌ی کمال سیستم اطلاعاتی، شبکه ارتباطی و استفاده کارکنان و فرایندها از سیستم‌ها و شبکه‌های اطلاعات است. از دهه‌ی ۱۹۸۰، استفاده استراتژیک از اطلاعات به عنوان موضوعی مهم در کسب وکار مطرح شده و فناوری اطلاعات به عنوان سلاحی رقابتی شناخته شده است. فناوری اطلاعات قابلیت منحصر به فردی در کاهش هزینه‌ها و بهبود فرایندها دارد (هولن^۳، ۲۰۰۴: ۴۷).

با استفاده از فناوری اطلاعات می‌توان سیستم‌های فنی – انسانی را متناسب با تغییرات، مجدداً سازماندهی کرد (فرناندز و سون^۴، ۲۰۰۸: ۲۱۱). کارکنان دانشی می‌توانند تیم‌های مجازی درون سازمانی و بین سازمانی در جهت پاسخ به تغییرات محیطی شکل دهند. فرهنگ کارآفرینی که ضرورت دستیابی به چابکی است، مشوق جريان آزادانه اطلاعات و ایده‌ها است و بر اين اساس سازمان‌های بدون مرز به مدد فناوری اطلاعات موجب دستیابی به چابکی می‌شود. همچنین فناوری

---

۱. Sharifi & Zhang

۲. Jackson & Johansson

۳. Holan

۴. Fernandez & Sune

اطلاعات وسیله‌ای برای توسعه دانش کارکنان در جهت تحقق چابکی است (استریبی و مارجوریه^۱، ۲۰۱۱: ۶). پویایی رابطه با مشتریان و تأمین کنندگان نیازمند سیستم‌های اطلاعاتی به روز است (کوهن^۲، ۱۹۹۷: ۳۲). فناوری اطلاعات زیر ساختی را فراهم می‌آورد که سایر فرایندهای کسب و کار بدان بستگی دارد (فالکنر و جوهانسون^۳، ۲۰۰۹: ۱۲۱) و موجب حسگری و پاسخگویی بهتر نسبت به تغییرات می‌شود (چادی‌ها و یونگ^۴، ۲۰۰۴: ۹۷). سیستم‌های پشتیبان تصمیم‌گیری، پایگاه داده و ارتباطات الکترونیکی کمک می‌کنند تا اطلاعات به هنگام دریافت و پیمایش شوند (زیمرمن^۵، ۱۹۹۰: ۱۴۸). ادبیات سیستم‌های اطلاعات، فناوری اطلاعات را مبنای چابکی بیان می‌کند و چابکی به عنوان یک قابلیت پویا مفهوم سازی شده تا با به کارگیری فناوری اطلاعات، سازمان‌ها مزیت رقابتی به دست آورند (راسچک، ۲۰۱۰: ۱).

در نتیجه با توجه به موارد ذکر شده، اهمیت بررسی تأثیر فناوری‌های نوین اطلاعاتی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران کاملاً محسوس و ضروری است. لذا این موارد و بسیاری از موارد دیگر که در جای خود عنوان خواهد شد، اثر اهمیت داشتن این موضوع تحقیق را بیان می‌کند. با توجه به لزوم دستیابی همزمان به بهره وری و انعطاف‌پذیری سازمان‌ها برای مواجه با تغییرات و اغایی مشتری و همچنین نقش مؤثر فناوری اطلاعات در این تحقیق تأثیر فناوری‌های نوین بر چابکی سازمانی مورد مطالعه و بررسی قرار می‌گیرد.

با توجه به اهمیت موضوع؛ تحقیق حاضر با هدف بررسی شناخت تأثیر فناوری نوین اطلاعاتی بر چابکی سازمانی در فرماندهی مرزبانی ناجا مسئله این است که ((شاخص‌های فناوری‌های نوین اطلاعاتی در فرماندهی مرزبانی ناجاکدامند؟ شاخص‌های فناوری‌های نوین اطلاعاتی در فرماندهی مرزبانی تا چه میزان بر چابکی سازمانی تأثیر دارند؟)) به بررسی موضوع پرداخته شده است.

۱-۳- ضرورت تحقیق

فرماندهی مرزبانی نیروی انتظامی عنوان یک سازمان پیشرو در حوزه تعاملی و ارتباطی با کشورهای هم‌جوار و نیز ویترین نظام ج.ا.ا در تعامل و مدیریت حوزه اجتماعی مرزنشینان دو سوی

---

۱. Easterby & Marjorie
۲. Cohen
۳. Falkner & Johnson
۴. Chadiha & young
۵. Zimmerman

مرز از یک سو تاثیرگذار بر تمامی حوزه های امنیتی ، اقتصادی ، فرهنگی و بخصوص امنیت ملی و همچنین رویکرد این سازمان به واسطه هزینه قابل توجهی که در بخش های انسانی و مالی متحمل می شود ضرورت و اهمیت تحول ساختاری از انسان محوری به تجهیزات محوری و بهره گیری از فناوری های روز دنیا در تغییر ساختار این سازمان را ایجاب می کند (نادری و همکاران، ۱۳۸۶: ۳۱). با توجه به ماموریت ها و ساختار فرماندهی مرزبانی و اینکه تاکنون در این زمینه و با رویکرد علمی، تحقیقی صورت نگرفته است، نتایج حاصله از بررسی این موضوع می تواند کاربرد زیادی جهت چابکی سازمانی داشته و بهبود عملکرد کارکنان به کار گیرد. از طرف دیگر شناخت تاثیر فناوری اطلاعات و شناخت در فرماندهی مرزبانی نیز اهمیت دارد. لذا ایجاب می نماید در این راستا یک فعالیت و بررسی علمی صورت گیرد و ضمن بهره گیری از نتایج آن راهکارهای مناسبی جهت ارتقای چابکی سازمان پیشنهاد گردد. لذا محقق به بررسی موضوع پرداخته است. امروزه با توجه به پیشرفت فناوری های نوین ، ناجا از مزایای آن بی بهره نمانده و تاثیرات قابل توجهی را بر مراودات درون سازمانی و برون سازمانی این نهاد نیز گذاشته است . از این تاثیرات میتوان افزایش سرعت ، تسریع در پاسخگویی و انعطاف پذیری بالا را یاد نمود که در نتیجه شرایطی را فراهم مینماید که سازمان به لحاظ بهبود وضعیت اقتصادی ، افزایش راندمان کاری ، کاهش ضریب خطأ ، سرعت و دقیقت در انجام تراکنش ها و غیره به رشد قابل توجهی دست یابد که در ادامه برای هریک از آنها نمونه هایی بیان خواهیم نمود .

افزایش سرعت را میتوان از منظر درون و برون سازمانی نیز بررسی نمود . بسیاری از خدمات درون سازمانی که در گذشته با مشکلات فروان ، صرف زمان طولانی و هزینه هایی گراف باست کاغذ ارائه می شد با استفاده از فناوری های نوین ، ارائه ی آن خدمات با شتاب محسوسی از نظر سرعت و حذف کاغذ بازی به صورت سریع و بدون کاغذ (Paper less) درآمده است که این امر به خودی خود از هزینه های نامتعارف سازمان کاسته و بازخورد کاری را بیش از پیش مطلوب و تسریع نموده است (باقری حبیب آبادی، ۱۳۹۱: ۵۸) . این امر را میتوان برای خدمات برون سازمانی (ارتباط با سازمان های دیگر و اشخاص حقیقی و حقوقی دیگر) نیز در نظر گرفت . برای تبلور این امر در بخش برون سازمانی ، برقراری و استفاده از فناوری درون سازمانی ضروری می باشد .